

Carta oberta de bat a bat

Estimat Oliver:

No sé si al lloc on et deus trobar actualment rebràs aquesta carta. Però qui sap! En tot cas, et vull dir una colla de coses referides a aquesta vida que tu, amb la teva amistat i la teva obra, em vas ajudar a conèixer una mica més.

M'ha passat sempre que, mentre et llegeixo, escolto la teva veu i em fan costat fortíssimes coincidències. Em sento com en el transcurs d'aquelles converses que vam sostenir tu i jo l'any 1984, a propòsit d'un llibre que s'ocupa de diàlegs a Barcelona. En el pròleg per a aquest llibre, l'Ignasi Riera, amb unes paraules impregnades de simpatia i d'afecte, ens deia a tu a mi que "érem dos nois que prometíem". Això em va afalagar molt, no tan sols perquè tots dos ja ens trobàvem de ple en això que se'n diu la tercera edat, una etapa de l'estada terrena en la qual s'agraeix qualsevol rebaixa en el recompte d'anys transcorreguts, sinó també pel fet que un home de la qualitat humana de l'Ignasi Riera -que per torna és un excel·lent escriptor- em fes l'honor d'instal·lar-me en el mateix carruatge que tripulaves tu. Un vehicle que em plau més d'evocar com a una tartana de la nostra infantesa al Vallès que no pas com a un automòbil d'aquells dels primers anys del segle, que no feien gens de gràcia al teu pare. El teu progenitor devia tenir un admirable sentit de premonició i ja es temia alguna cosa.

Per centrar la qüestió i no apartar-me del llibre que ve tot seguit (que és allò que realment compta) t'he d'expressar una vegada més la meva reconeixença per tot el que et dec. Que ja era molt, però ara s'hi afegeix aquest testimoniatge del teu temps i dels teus records, que també formen part del decorat del

meu escenari. M'ha tornat a ocórrer que llegir-te m'estimula, em dóna una mena d'exultació íntima, a desgrat que a vegades sembla que et lliuris al pessimisme. Un pessimisme -vet aquí el miracle- que tu amoroseixes amb un agut sentit de la ironia. Els teus personatges dolents (si és que n'hi ha algun) no anirien mai a l'infern, sinó tot al més al purgatori, fent cua per a ascendir. Se m'acut que ara deus tenir informació fidedigna, de primera mà, sobre els misteris del cel i de la terra. El lloc on te m'imagino ha d'ésser un observatori fantàstic.

M'has confirmat que tu i jo hem tingut la sort, enmig de possibles desgràcies, de viure en una època de canvis extraordinaris, dels més grans que s'han produït en el transcurs d'una vida humana. Jo, mal m'està el dir-ho, he tingut des del precís instant de néixer tretze anys menys que tu, però resulta que al capdavant no són res: em reveles que col·leccionaves cromos de la guerra russo-japonesa i jo també ho vaig fer de nen, quan tu ja eres un jove. Això em fa evident que el segle va començar amb no tantes presses, tot i que es va desbocar molt aviat. Dius, posant-t'ho en boca del poeta, "que vas néixer amb el cine" i jo també tinc aquesta sensació. Recordo, amb la inevitable vaguetat, que la meua àvia em portava al saló "Frçegoli", a veure pel·lícules de la Francesca Bertini, unes històries que no m'agradaven gaire (potser gens i tot, ves què et dic), però a la meua àvia l'apassionaven i amb el pretext de procurar distreure'm, em feia veure el mateix argument tres o quatre vegades. Per a mi, el millor d'aquelles sessions eren els intermedis, durant els quals se'ns permetia, a mi i a altres espectadors que encara portàvem pantalons curts, anar al bar a prendre una americana, una beguda la composició de la qual he ignorat sempre.

Expliques, molt ben explicat, que la teua generació es pot vanter d'haver presenciat gairebé tota l'evolució de l'automobilisme, i tota la de l'aviació i el futbol. "No és pas

res!", exclames legítimament automeravellat, ple de raó. En Santiago Rusiñol deia que un dels inconvenients dels americans era que havien passat del lloro al gramòfon sense transició. Crec que nosaltres, tu, jo i la resta de poc o molt estimats coetanis podríem patir d'un inconvenient semblant: hem passat de la il·luminació domèstica a base d'espelmes i d'altres ceres que cremaven a les bombetes halògenes, sense prendre'ns un respir. Una cosa així ens havia d'empatxar per força.

S'entén que trio a tall de símbol un exemple entre centenars, perquè la relació dels canvis experimentats en aquest segle vint requeriria molt més espai que el propi d'una carta, sobretot si és oberta com la present. El gran mèrit del teu llibre, Oliver, és que expliques d'una manera magistral -demano perdó a la teva modèstia- l'estat d'esperit dels comparses de la cavalcada que ens ha tocat de viure. A més, estic segur que els qui ens han de seguir en la cursa cronològica de relleus, a part de divertir-se llegint-te, en treuran profunds motius de reflexió, perquè la veritat és que a ells els espera un segle vint-i-u que pressentim carregat amb bala.

Però és allò que tu remarques quan parles de la teva cronofòbia, centrada només contra els rellotges mecànics. Puntualitzes que els rellotges de sol són una altra cosa i que a aquests sí que te'ls estimes. Et refereixes amb tendresa al que figurava a la fatxada d'una masia del Vallès de quan eres nen, amb una llegenda plena de saviesa popular: "El temps passa i la Joana balla".

és ben bé això. I ara, precisament, em ve l'escrúpol de prendre al lector un temps que és d'ell i teu, us he de deixar amb una cordial invitació a girar full.

A reveure, Oliver, amb una forta abraçada molt per damunt de la capa d'ozó que ens té tan preocupats.